

1. Kystprogram: Nordkystens Fremtid – budgetmuligheder

Kysten i Gribskov Kommune rummer store værdier både naturmæssigt, men også økonomisk og erhvervmæssigt i relation til eksempelvis bosætning og turisme. På den baggrund vurderes det, at indsatser omkring kysten har potentiale til at skabe en bæredygtig vækst og udvikling i Gribskov Kommune.

Byrådet har med vedtagelsen af Kommuneplan 2013 ønsket, at der igangsættes en helhedsplanlægning for den kystnære zone, der sikrer strandene og de tilstødende kulturlandskaber. Samtidigt har skaderne efter stormen Bodil gjort det klart, at der er behov for en bedre sikring af ejendomme, anlæg, strande, natur- og kulturværdier langs kysten, og at beskyttelse og benyttelse må gå hånd i hånd.

Næst efter den jyske vestkyst er Nordkysten af Sjælland den kyststrækning i Danmark, som er mest truet og påvirket af erosion. Der sker en udhuling af havbunden foran strandene og skrænter og sand forsvinder, hvilket betyder at havets ødelæggende kraft bliver større. Eksperter har gennem årtier påpeget, at der er behov for tilførsel af sand. På udsatte steder er der gennemført lokale kystbeskyttelsesforanstaltninger, men der har ikke været en koordineret indsats eller samlet kystbeskyttelsesstrategi, der kombinerer hård og blød kystbeskyttelse.

2. Scenarier/faglige løsningsforslag

I dette notat beskrives 3 scenarier, som skitserer forskellige måder, som Gribskov Kommune kan arbejde med udvikling og sikring af Nordkysten, således at dens værdier kan danne grobund for en bæredygtig vækstdagsorden. Ved at åbne op for en samlet kystbeskyttelsesstrategi, der kombinerer sten, rev og sand, vil kystsikringsandet sikre bedre strande, og evt. nye hårde anlæg kan planlægges med både sikringsformål og rekreative formål for øje, ligesom genetableringen af rev kan gavne det marine miljø, erhverv og turisme. Dermed åbnes op for, at der kan slås ”flere fluer med et smæk”. Kystudviklingsscenarioet (scenarie C) beskriver nedenfor, hvordan man kan arbejde med at skabe sammenhæng mellem ønsket om at sikre værdier langs kysten og ønsket om at skabe bæredygtig vækst.

Midler til kystplanlægning, kystbeskyttelse og -benyttelse kan således betragtes som en investering. Set med kommunaløkonomiske briller er det ikke muligt at beskrive præcise tilbagebetalingstider – dertil er usikkerheden for stor - men umiddelbart kan disse økonomiske pointer fremhæves:

- Ved at investere i forebyggelse minimeres stormskader. Bodil ødelagde for 100 millioner kr. på nordkysten på én nat, og storme med samme kraft vil komme stadigt hyppigere pga. klimaændringer. Gribskov Kommune har disponeret ca. 7 mio. kr. til den akutte genopretning efter Bodil.
- En helhedsløsning kan sikre en række sommerhuse og helårsboliger mod at blive ubeboelige og dernæst falde i havet. Sikringen af ejendommene er således også en sikring af kommunens indtægt via grundskyld på de udsatte ejendomme.
- En sikring af kysten via 1-2 millioner kubikmeter sand i en kombination med hårde anlæg vil forbedre strandene og de rekreative muligheder mærkbart. Dermed underbygges en turismevækst, hvilket også kommer den kommunale økonomi til gavn.
- Infrastruktur der understøtter turismevækst og jobskabelse vil kunne fastholde og udvikle nordkysten som et attraktivt sted at bo, hvilket vil have betydning for den kommunale økonomi.

Som en del af det tværkommunale samarbejde mellem Halsnæs, Helsingør og Gribskov Kommune

belyses disse sammenhænge nærmere i forbindelse med det planlagte temamøde for de tre byråd den 30. september 2014.

Faktaboks 1: Økonomi		Faktaboks 2: Turisme*	
Gribskov Kommunes budget til kystarbejde	ca. 1 mio. kr./år	Antal kommercielle overnatninger på nordkysten	ca. 950.000
Kystlagenes reparation af efter Bodil i kommunen	ca. 16 mio. kr.	Vækst i antal kommercielle overnatninger på nordkysten siden 2012	ca. 9%
Kystlagenes forstærkning af den hårde kystsikring efter Bodil	ca. 21 mio. kr.	Turisters årlige forbrug i Gribskov Kommune	ca. 1,2 mia. kr.
Udbedring af skader på kommunal ejendom – særligt Rågeleje Strandvej	ca. 7 mio. kr.	Turismeskabt beskæftigelse i Gribskov Kommune	ca. 1.400 årsværk

* tallene er foreløbige tal fra Visit Nordsjælland, og der kan komme justeringer af tallene

A. Status quo: kortsigtede løsninger

I dette scenarie vælger kommunen en overvejende *reagerende position*. Gribskov Kommune udfylder rollen som myndighed, og derudover genoprettes skader på kommunal ejendom efter kraftige storme. Der satses ikke på en koordineret løsning på større strækninger. Vælges denne position anbefales det at afsætte mellem 1 og 5 mio. kr. årligt i en særlig pulje, som kan bruges i det omfang skaderne opstår. Midlerne kan understøtte en akut genopretning af fx veje eller badetrapper, men investeringer i genopretning vil ikke kunne sikres mod næste storm med mindre man vælger at gennemføre en langsigtet kystsikringsløsning, som beskrevet i scenarie B og C. Ud over de fysiske skader, som man må forvente fortsat vil være resultatet af en utilstrækkelig kystsikring, kan midlerne også bringes i spil i forhold til myndighedsbehandling i forhold til de mange vanskelige sager, som man må forvente vil komme i takt med at havet kommer tættere på privat ejendom. Midlerne ville derudover også kunne bruges til yderligere foranalyser, debatmøder og information omkring helhedsløsninger. Til forskel for de andre scenarier afsættes, der dog ikke kommunale midler til større sandfodring eller hårde anlæg.

B. Mellem-scenariet: langtidsholdbar sikring af ejendomme

I dette scenarie vælges en overvejende *pro-aktiv position* med hovedfokus på at igangsætte kystplanlægning og en koordineret indsats omkring kystsikring. Mellem-scenariet åbner op for en kommunal medfinansiering af en forebyggende langsigtet kystsikring, som vil reducere skaderne efter storme til et acceptabelt niveau. På Gribskov Kommunes del af nordkysten må man regne med, at en genopretning af kysten vil koste omkring 50-80 mio. kr. og herefter kan man som tommelfingerregel regne med en årlig drift på ca. 10% svarende til ca. 5-8 mio. kr. En mere præcis anlægs- og driftsøkonomi vil fremgå af et konkret kystbeskyttelsesprojekt, og vil endelig kunne fastlægges i forbindelse med indhentning af tilbud på opgaverne.

Ønsker man at arbejde videre med dette scenarie kan et udgangspunkt være at prioritere 28-45 mio. kr. over de kommende 4 år. I 2015 kunne afsættes 3-5 mio. kr., som ville skulle bruges til at forberede udbud af opgaven på baggrund af en mere præcis beskrivelse af et projekt, hvilket kunne gennemføres som ét stort projekt eller med et pilotprojekt, hvor man kan skabe den nødvendige erfaring inden tilbud på en større strækning indhentes.

Et kombineret kystbeskyttelsesprojekt vil alt andet lige forbedre nordkystens strande, hvilket vil underbygge en turismevekst. Men scenariet har hovedfokus på kystsikringen, og mulighederne for at arbejde målrette med en langsigtet kystplanlægning, der også sikrer vækstmuligheder og jobskabelse, vil derfor være begrænset.

C. Kystudviklings-scenariet: kystsikring og bæredygtig økonomisk vækst kombineres

I dette scenarie vælges en *pro-aktiv linje* som i scenarie B. Men forskellen er, at fokus er to-delt mellem *langtidsholdbar kystsikring* og *langtidsholdbar jobskabelse* bundet op på nordkystens værdier. Udgangspunktet er at en kombinationsløsning med sandfodring vil give mulighed for at designe strande af en kvalitet, som man kender fra "gamle dage" på nordkysten. Dette er vigtigt for en fortsat turismevekst, og derfor skal de fleste midler forsat bruges på kystbeskyttelse og strande i dette scenarie. Når fokus på nordkystens rekreative værdi sidestilles med fokus på kystsikring vil man dog skulle planlægge løsninger anderledes end i scenarie B. Der skal således arbejdes med at skabe hårde og bløde anlæg, som både sikrer kysten, og som tilbyder nye attraktioner på nordkysten. Et eksempel på dette kunne være nye typer af hofdere strategisk placeret i forhold til at holde på det tilførte sand, og som samtidig er tilgængelige for strandgæster, som fx kunne fange krabber, fiske eller starte surfing fra disse. Et andet eksempel kunne være kunstige rev, som måske kun har en mindre effekt i forhold til at fastholde sand, men som kan tilbyde noget nyt til lysfiskere eller dykkere.

Udfolder man nordkystens muligheder yderligere kunne man undersøge mulighederne for fødevareproduktion langs nordkysten, hvilket fx kunne være produktion af tang eller muslinger. Dette vil typisk medføre arbejde for en havn som Gilleleje, som kan være med til at vedligeholde udstyr, mens forarbejdning og marketing ville kunne ske fra industriområderne i Gilleleje, Græsted eller Helsingør. Mulighederne kan udforskes og udfoldes i dette scenarie, hvor hovedpointen er at kystsikring og forbedring af strandene skal sammentænkes med andre indsatser, som kan være med til at understøtte en vækstdagsorden bygget op omkring nordkysten – dvs. skabelse af arbejdspladser, der er stedbundne til kysten. I scenariet åbnes der op for at en række andre forhold på nordkysten ville kunne forbedres, så nordkysten fulde potentiale som vækstmotor kan udnyttes. Eksempler på dette kunne være etablering af cykelstier til at underbygge cykelturisme, som er i stigning. Udtjente toiletbygninger kunne skiftes ud med tidsvarende servicestationer, hvor man højner standarden på toiletter, men hvor der også kunne etableres vandpost, cykelpumper, omklædning, udekøkken eller lignende.

I forbindelse med Planstrategi 2015 og efterfølgende i kommuneplanarbejdet ville man kunne arbejde med de planmæssige forudsætninger, så der sikres en bæredygtig turismevekst. Derudover skal der skabes rammer for at nordkystens værdier omsættes til lokale arbejdspladser. Ønsker man at arbejde videre med mulighederne i dette scenarie anbefales det at afsætte flere midler end i mellem-scenariet. Det foreslås derfor, at der arbejdes med en samlet ramme på 40-65 mio. kr. over fire år. Scenariet beskriver en flerårig indsats, hvor kystsikring, turisme og aquakultur sammentænkes med henblik på sikring af ejendomme samt understøttelse af vækstmuligheder langs kysten. Men det er vigtigt at påpege, at flere ejendomme langs nordkysten er så truet, at man må prioritere sikringen af disse. Såfremt det besluttet at arbejde videre med dette scenarie, skal der

derfor tilrettelægges en proces med parallelle forløb. Her kan det så vælges at prioritere en hurtigt indsats i forhold til kystsikring på de mest udsatte steder, samtidig med at der arbejdes med en sammenhængende kystudvikling på hele kysten. Nedenfor i Tabel 1 skabes overblik over de tre scenarier, og en fordeling af midlerne skitseres over fire år.

Tabel 1. Samlet overblik over scenarierne – skitse til en kommunal medfinansiering

Scenarier	2015 (mio. kr.)	2016 (mio. kr.)	2017 (mio. kr.)	2018 (mio. kr.)	Samlet ramme (mio. kr.)	Udgifter til årlig drift 2019-2050 (mio. kr.)
Status quo	1 - 5	1 - 5	1 - 5	1 - 5	4 - 20	1 - 5 (med stigende tendens)
Mellem	3 - 5	7 - 15	15 - 20	3 - 5	28 - 45	ca. 3-5 mio. kr.
Kystudvikling	3 - 5	7 - 15	20 - 30	10 - 15	40 - 65	ca. 4-6 mio. kr.

Tabellen skitserer 3 omkostningsniveauer for arbejdet med de 3 scenarier. Dette er alene tænkt som retningsgivende i en politisk debat omkring Gribskov Kommunes rolle i forhold til sikring og udvikling af nordkysten de kommende år. Det er udgangspunktet i alle 3 scenarier, at andre interessenter bidrager til en finansiering af konkrete projekter. Den samlede ramme og fordelingen mellem årene vil skulle præciseres i takt med politisk stillingtagen til potentialerne, samt i takt med at eksterne finansieringsmuligheder klarlægges i forhold til konkrete projekter. Tabel 2 giver overblik over mulighederne for ekstern finansiering. Det er vurderingen, at mulighederne for at opnå støtte stiger i takt med, at projekter indeholder nye og innovative løsninger, hvor der tænkes på tværs. Serios fundraising kræver en stor og fokuseret indsats uden garanti for succes. Som udgangspunkt vil det kræve, at kommunerne melder ud, at man er villig til selv at medfinansiere et projekt. Medfinansiering via grundejere er en mulighed i alle tre scenarier.

Tabel 2. Eksterne finansieringsmuligheder i de tre scenarier - vurdering

	Grundejere som har nytteværdi (kystsikring)	Private Fonde	Puljer Region	Puljer Stat	Puljer EU
Scenarie A: Status quo	Ja	Ikke sandsynligt	Ikke sandsynligt	Ikke sandsynligt	Ikke sandsynligt
Scenarie B: Mellem	Ja	Mindre sandsynligt	Mindre sandsynligt	Mindre sandsynligt	Mindre sandsynligt
Scenarie C: Kystudvikling	Ja	Sandsynligt	Sandsynligt	Sandsynligt	Sandsynligt, men kræver stor, langvarig og koordineret indsats

Det er indledende undersøgt om Gribskov Kommune ville kunne lånefinansiere til kystsikring og kystudvikling. Her beskrives mulighederne meget kort. Det fremhæves, at mulighederne skal undersøges nærmere, såfremt der træffes en politisk beslutning om at prioritere midler til løsninger.

Statens anlægspulje: Kommunerne kan ansøge om lov til at optage lån til ordinære anlæg.

Statens OPS-pulje: Kommuner kan søge om at optage lån til offentlige/private samarbejde

Byfornyelse: Kommuner kan søge om tilladelse til at optage lån til byfornyelse – fx ved Rågeleje

Kystlag optager lån: Kystlag kan optage lån til anlæg. Kommunen kan vælge at stille lånegaranti.